

Envirostratégia 2030 - Záznam z druhého stretnutia pracovnej skupiny PÔDA a LESY

27.9.2017, 10:30- 12:30, MŽP SR / IEP

Spracovala: Jana Mikudová (IP)

V súvislosti s prípravou novej Stratégie environmentálnej politiky SR do roku 2030 (ďalej len „Envirostratégia 2030“ alebo „ES“) sa konalo druhé stretnutie pracovnej skupiny, ktoré sa venovalo problematike pôdy, pôdohospodárstva a lesov z hľadiska ochrany a tvorby životného prostredia.

Po privítaní účastníkov a úvodnom slove predstavil Martin Haluš (riaditeľ IEP) program pracovnej skupiny a harmonogram v súvislosti s prípravou ES, poďakoval za vnesené podnety, ktoré možno nájsť na internetovej stránke, <http://www.minzp.sk/iep/strategicke-materialy/envirostrategia-2030/>. Cieľom druhého stretnutia je vyriešiť sporné body nultého draftu Envirostratégie 2030.

Prvý draft ES bude po zapracovaní pripomienok zverejnený aj so vznesenými pripomienkami. Následne začne proces SEA, prebehne IPK, MPK, návrh uznesenia vlády SR a úloh vyplývajúcich z ES.

Environmentálnu výchovu a vzdelávanie spracúvame v osobitnej kapitole, ktorá bude čoskoro hotová a bude členom pracovnej skupiny zaslaná na pripomienkovanie. To isté platí pre dáta a monitoring a inštitucionálny rámec, ktoré budú samostatnými kapitolami. V dátovej časti budeme riešiť potrebu monitorovania, kvality dát a ich sprístupnenie na verejnú kontrolu. V inštitucionálnom rámci kompetencie, spoluprácu a rozpory medzi rezortami, ich stratégiami a politikami.

Aktuálne stratégie, smernice a politiky pre jednotlivé oblasti budú spomenuté v prílohe ES, kde bude uvedené čo je ich cieľom a podstatou. Neuvádzame ich v tele ES, kvôli čitateľnosti a prehľadnosti.

Úvod bude spracovaný po finalizácii jednotlivých kapitol, v ktorom bude spracovaný hlavný cieľ ES.

Pavol Široký (IEP) predstavil štruktúru kapitol pracovnej skupiny. Poukázal, že ES hovorí o makro-opatreniach, s výhľadom do 2030 a nezameriava sa na mikro-opatrenia. Vyzval účastníkov, aby sa pre ich vstupmi predstavili, hľadali konštruktívne a kompromisné riešenia, nakoľko ES má dokopy 160 členov v 7 pracovných skupinách, a nezameriavať sa na riešenie slovných definícií. Jednou z myšlienok ES je nahradiť nezrozumiteľné odborné slovné výrazy jednoduchým, širokej verejnosti zrozumiteľným slovníkom.

Nasledovala diskusia po jednotlivých častiach kapitol:

3. Trvalo udržateľné hospodárenie s pôdou

Formulácia hlavných cieľov v rámciku:

Toma (MPRV SR)	Uvedol, že nesúhlasia s ES, nakoľko neobsahuje nič z návrhov MPRV SR. Tma biele plochy súvisí s obmedzením súkromného vlastníctva. Súhlasí s cieľom ale do 2030 je to ťažké dosiahnuť.
Lazúr (MPRV SR)	Navrhnuť % dosiahnutia ekologického poľnohospodárstva je odvážne tvrdenie, nakoľko to závisí od dotačnej politiky a stratégie rozvoja vidieka, ktoré nevieme či bude po roku 2020. Samozrejme čím vyššie percento tým lepšie, aj keď to nikdy nebude 100%.
Dráb (IEP)	Reagoval, či to dokážeme kvantifikovať?
Lazúr	Reagoval, že boli snahy, ale nie je záujem kvantifikovať tento cieľ. Problematika sa taktiež týka užívania poľnohospodára.
Haluš	Sumarizuje, že sa nebude kvantifikovať a nevedie sa to na začiatok.
Lazúr	Pýta sa na zdroj údajov a spochybňuje ich správnosť. Biele plochy sú príliš komplexný problém, a nedá sa to jednoducho preklasifikovať na lesné pozemky a dať to do kompetencie lesníkom.

Toma	Poukazuje na trpný rod používaný v ES a pýta sa na to kto to bude robiť?
Haluš	Reaguje, že je to štýl písania, ktorý je štandardne používaný. Vyzýva na zaslanie preformulovania textácie.
Kováč (KSK)	Ak je textácia: „remízky budú chránené..“, chápaná ako „chránené zákonom“ nesúhlasí s týmto tvrdením. Poukazuje, že v súvislosti s termínom „biele plochy“ nie je jasné, ako bude vyriešený porast. Či sa vyčistí a zostane poľnohospodárska pôda, alebo ostane a preklasifikuje na les.
Toma	Otvára diskusiu, či sú remízky na poľnohospodárskych pozemkoch bielymi plochami. Vyjadril potrebu v texte oddeliť remízky a biele plochy.
Ostatní	Reagujú, že biele plochy nie sú len remízky a textácia si neodporuje.
Haluš	Vyzval na preformulovanie znenia textu.
Halková (BROZ)	Reagovala, že text neevokuje, že remízky sú len biele plochy. V cieľi je to oddelené bodkou. Navrhla v rámčeku radšej zadefinovať, že <u>iné porasty</u> v krajine by mali byť nejaké percento v krajine, aby sa text nelimitoval len na remízky.
Lazúr	Vyjadril, že mäťúce je aj zadefinovanie termínu biele plochy. Čo to je a aký majú rozsah?
Toman	Doplnil, že chýba aj zadefinovanie čiernych plôch.
Široký	Súhlasil, že text sa preformuluje na všeobecnejšiu formuláciu podľa návrhu p. Halkovej.
Dráb	Sa opýtal, aký je štandard % vyjadrenia ekologického poľnohospodárstva?
Lazúr	Podľa PRV je to v súčasnosti 9,5%, ale nenazýva sa ekologické poľnohospodárstvo.
Viestová (SOPBaK MŽP SR)	Reagovala, že pôdohospodárstvo opísalo v pripomienke, čo to je ekologické poľnohospodárstvo.
Haluš	Súhlasil s použitím tejto definície.

3.1 V poľnohospodárstve presadzovať šetrnejšie postupy k životnému prostrediu

Guziová (ODnS)	Navrhla nahradiť „herbicídy a insekticídy“ všeobecnejším znením na používanie chemických prostriedkov. Vyzvala, že stratégia má mať všeobecný charakter a je dobré stanoviť si cieľ, aby sa v budúcnosti rozmýšľalo o jeho napĺňaní. Medzičasom sa budú hľadať nové prístupy a riešenia, ktoré teraz nevieme zadefinovať podrobne.
Dráb	Opýtal sa, aký je štandard stanovenia % záberu pôdy ekologickým poľnohospodárstvom, možno použiť priemer krajín V4?
Kročková (SAŽP)	MPRV SR stanovilo cieľ už dávno. A aktuálne info pre SR je 9,5%. V akčnom pláne pre pôdohospodárstvo bol stanovený cieľ 7,10% a splnil sa hlavne pre dotácie. Na stránke Enviroportál je spracovaný indikátor ekologického poľnohospodárstva.

3.2 Chrániť a obnovovať krajinné prvky na poľnohospodárskej pôde

Toma	Vyzval vysvetliť, „pojem paušálna likvidácia drevín“. Uvedol, že veta „Vplyvom prítomnosti niektorých druhov pernatých dravcov...“ koliduje s niektorými opatreniami v dokumentácii ochrany prírody, kde sa presadzuje ochrana niektorých chránených druhov dravých živočíchov napríklad aj vysádzaním sysľov.
------	---

Guziová	Reaguje, že v programe na podporu dravcov sa zaväzujeme k ich reprodukcii a podpore.
Široký	Prosí o návrh vety ku kompenzačným opatreniam, ktoré by bolo vyhovujúce.

3.3 Doriešiť status bielych plôch

Toma	Navrhuje nahradiť slovo „legislatíva“ všeobecnou právnou úpravou. Navrhuje poslednú vetu „Novovzniknuté biele plochy budú 20 rokov...“ vypustiť alebo nahradiť, že problematika sa môže riešiť, ale nie týmto spôsobom. Ako sa určí, kedy biela plocha vznikla? Nie je vhodné ísť do radikálneho riešenia týkajúceho sa majetko-právnych vysporiadaní.
Polák (WWF)	Reagoval, že ak ich prevedieme na lesný pozemok, budú sa tak obhospodarovať ako les a môžu stratiť biodiverzitu. Uviedol, že biele plochy sú problémom aj v pobaltských krajinách a navrhol zistenie riešení, ktoré sa vyžívajú tam.
Široký	Sumarizoval k bielym plochám, že sa preformuluje text tak aby bol riešený manažment a účel využívania plochy.
Haluš	Reagoval, že nemusíme ísť do konkrétneho jedného riešenia pri navrhovaní riešenia pre biele plochy, ale rozšíriť ho na rôzne varianty, nakoľko rôzne biele plochy majú iné podmienky.
viacerí	Uviedli, že chýba zmienka/opatrenie ku GMO vo vzťahu k ochrane zložiek životného prostredia, predovšetkým biodiverzity.
Haluš	Informoval, že sa spracovalo čo bolo v návrhoch doručené. Vyzval na doplnenie textácie.

4. Rovnováha všetkých funkcií lesa

Formulácia hlavného cieľa v rámci:

Toma	Nesúhlasí s cieľom. Ťažba dreva nemôže byť zakázaná, nakoľko do toho vstupuje vypradávanie sa s inváznymi drevinami. Navrhuje preformulovať, aby bolo zrejmé, že všetky ekosystémové služby budú mať rovnakú úroveň a váhu.
Haluš	Súhlasil s návrhom týkajúcim sa vyváženej úrovne všetkých ekosystémových služieb.
Polák	Vyzval o objasnenie, prečo MPRV SR nesúhlasí so zákazom ťažby dreva (prvá veta).
Toma	Reagoval, že MPRV SR by súhlasilo, ak sa doplní prvá veta o textáciu v zmysle „...ťažba dreva uplatňovaná v súlade s programom starostlivosti o lesy..“.
Maňka (SOPBaK - MŽP SR)	Reagoval, že invázne druhy sú riešené v ES časti Biodiverzita.
Toma	Reagoval, že náklady na odstraňovanie invázných druhov sú vysoké. Ak sa ťažba univerzálne zakáže, kto bude zodpovedať za šírenie invázných drevín v piatom stupni ochrany prírody?
neuviedla meno	Žiada do cieľa doplniť % plochy lesov obhospodarovaných prírode blízkym spôsobom, navrhla, aby 100 % lesov vo vlastníctve štátu bolo obhospodarovaných prírode blízkym spôsobom.
Toma	Reagoval, že MPRV SR nemá problém s prírode blízkym obhospodarovaním lesov.
Široký	Vyzval k zaslaní návrhu textácie.

Výsledkové indikátory:

Toma	<p>Vyzval zmeniť názov indikátora „zmena porastu dospelého lesa“ a nechať ho ako prvý.</p> <p>Vyzval doplniť údaj, koľko kubíkov dreva ubudlo z bielych plôch.</p> <p>Intenzitu využívania nemôžeme zamieňať s pomerom dvoch indikátorov uvedených v tabuľke</p> <p>Požiadaval o vysvetlenie, čo sa v texte myslí pod kalamitná ťažba a nelegálny výrub dreva?</p>
Haluš	Doplníme zdroje dát aj s odkazom na pôvodný názov indikátora.
Polák	Odporučil preformulovať vyjadrenie o „nepriaznivých činiteľoch na lesy“ aby nevyznievali ako škodlivé, nakoľko z pohľadu biodiverzity prírodné činitele škodlivé nie sú, sú škodlivé z pohľadu lesníctva.

4.1 Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva

Toma	<p>Navrhuje vypustiť prvú vetu: „Programy starostlivosti o lesy a akékoľvek zmeny v ich pláne ťažby budú povinne podliehať procesu EIA“. V prípade ponechania navrhuje, aby všetky plány podliehali EIA.</p> <p>Navrhuje preformulovať vetu: „Bude sa prísne vyžadovať...“, nakoľko vlastníci nemajú záujem udržiavať cyklistické trasy na svoje náklady.</p> <p>Navrhuje preformulovať vetu „Budovanie lesných ciest..“</p> <p>Navrhuje vypustiť poslednú vetu.</p>
Polák	<p>Reaguje, že proces EIA možno špecifikovať pre chránené územia. ostatné možno riešiť cez program starostlivosti o les.</p> <p>Vyjadril názor z praxe, že pripomienky biodiverzity sa ťažko dajú zapracovať do plánu lesného hospodárstva.</p>
Haluš	Reagoval, že je to sporný bod aj na pôde ministra MŽP SR a MPRV SR a vyzval na návrh riešení v rámci ES.
Halková	Reaguje, že proces EIA je zdĺhavý a neproduktívny. Navrhuje aby program starostlivosti o les obsahoval samostatnú kapitolu týkajúcu sa ochrany prírody.
Toma	Reaguje, že optimálne riešenie vidí v jednom objekte správy, kde sa však naráža na problém v peniazoch.
Kováč	Ak je napísané súčasťou chránených území, je povinnosť dodržiavať zákon o lesnom hospodárstve aj o ochrane prírody a krajiny (ŠOP). Vlastníci by mali mať možnosť sa sami rozhodnúť, aké spôsoby si zvolia v rámci týchto medzí.
Polák	Reagoval z praxe, že lesní hospodári nemajú naštudované podrobnosti ako postupovať v súlade s oboma zákonmi a tak správne usmerňovať.
Široký	Vyzval zaslať formulácie.

4.2 Dodržiavať zákaz ťažby dreva v najvyššom stupni ochrany a v blízkosti riek

Toma	<p>Vyzval zmeniť vetu „Ťažba mimo..“ tak, aby postavila všetky ekosystémové služby, ktoré lesy poskytujú na jednu úroveň (teda neprioritizovala len niektoré).</p> <p>Čistenie lesa po ťažbe navrhuje upraviť</p>
------	---

Guziová Reagovala, že obhospodarovateľ musí rešpektovať povinnosť dostať komunikáciu do pôvodného stavu.

4.3 Zabezpečiť efektívnu kontrolu ťažby dreva

Toma Nesúhlasí s vetou „Zvýšia sa kapacity..“ a aby prešli kompetencie práv lesa pod ŠOP. Súhlasí, ak všetko prejde pod ŠOP, nielen lesy.
Navrhuje preformulovať „...zabránenie rastu“, nakoľko je to striktné vyjadrenie.

Široký Reaguje, že MŽP SR odstúpilo od pripomienky k zákonu o dreve k „presunu kompetencií na MŽP SR“.

Guziová Reaguje, že účel stratégie nie je definovať kompetencie rezortu a navrhuje všeobecnejšie vyjadrenie v zmysle „posilniť kompetencie kontroly.“.

Široký Poukazoval na poddimenzované kapacity ŠOP a potrebu posilnenia kapacít.

viacerí Navrhol zváženie jednotnej kontrolnej inštitúcie, kde budú zahrnuté všetky podružné stráže.

Maňka Reagoval, že k tomu je potrebná koordinácia, nakoľko zatiaľ je stráž v gescii viacerých rezortov a zatiaľ zložky o sebe nevedia.

4.4 Zvýšiť kontrolu narábania s verejnými zdrojmi v oblasti lesov

Toma Opýtal sa, čo sa rozumie pod „povolením na ťažbu“?

Široký Teraz je prístupný LGIS systém, kde sa dozviete vek porastu a jeho výmeru, ale nedozviete množstvo ťažby a ďalšie kvalitatívne a environmentálne detaily.

Toma Reagoval, že keď sa údaje zverejnia, môže to narušiť hospodársku súťaž.

Haluš Reagoval, že hospodárska súťaž sa bude riešiť s PMU.

Široký Na záver vyzval členov pracovnej skupiny, aby zaslali svoje pripomienky k nultému draftu, formulácie ku ktorým boli vyzvaní na stretnutí a dodatočné pripomienky najneskôr do konca týždňa t.j. 29.9.2017.